
Anna Dąbrowska

główny specjalista w Biurze Rzecznika Finansowego

Co dalej z umową ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych po sprzedaży pojazdu będącego przedmiotem umowy leasingu?

Niektórzy leasingodawcy pozostawiają leasingobiorcom swobodę w zakresie wyboru ubezpieczyciela, inni zaś dają możliwość skorzystania z umowy ubezpieczenia zawartej przez leasingodawcę. W przypadku sprzedaży pojazdu będącego przedmiotem leasingu niejednokrotnie rodzą się wątpliwości, co się dzieje z umową obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

W praktyce skorzystanie przez leasingobiorcę z umowy ubezpieczenia zawartej przez leasingodawcę nierzadko oznacza droższe ubezpieczenie, czyli wyższą składkę ubezpieczeniową, zwłaszcza w porównaniu z ofertami, które leasingobiorca mógłby uzyskać we własnym zakresie. Źródłem niechęci do korzystania z umowy zawartej przez leasingodawcę jest też często wysokość składki w kolejnych latach. Nie zawsze bowiem leasingodawca dba o to, aby wysokość składki ubezpieczeniowej pozostawała niezmienna przez cały okres trwania umowy leasingu. Nic więc dziwnego, że leasingobiorca, który kupuje pojazd – czy to jeszcze trakcie trwania umowy leasingu, czy też po jej zakończeniu – często chce zrezygnować z takiej umowy ubezpieczenia jeszcze przed jej zakończeniem, szczególnie gdy do tegoż zakończenia umowy pozostało jeszcze sporo czasu.

Rodzi się jednak pytanie, czy w świetle przepisów [ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych](#) (dalej: ustawa) zawsze będzie to możliwe.

Omawiając to zagadnienie, z pewnością należy wskazać przepisy zawarte w art. 31 ust. 1 i 4 ustawy. Pierwszy z nich stanowi, że w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na

który została zawarta, chyba że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowie ją na piśmie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się.

Art. 31 ust. 4 ustawy przewiduje zaś, iż w razie zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przez posiadacza pojazdu mechanicznego niebędącego właścicielem tego pojazdu, prawa i obowiązki tego posiadacza, wynikające z zawartej umowy ubezpieczenia, przechodzą na właściciela pojazdu mechanicznego z chwilą, gdy posiadacz utracił posiadanie tego pojazdu na rzecz właściciela. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że właściciel pojazdu mechanicznego wypowie ją na piśmie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się.

Jeżeli do sprzedaży pojazdu przez firmę leasingową leasingobiorcy dojdzie już po zakończeniu umowy leasingu, wówczas można by zastosować art. 31 ust. 1 ustawy. Możliwość zastosowania tego przepisu może jednak komplikować fakt, iż posiadacz zależny pojazdu jest jednocześnie ubezpieczającym, a wskazany przepis mówi o sytuacji przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Jeszcze bardziej skomplikowana jest sytuacja, gdy do sprzedaży pojazdu leasingobiorcy dojdzie w trakcie obowiązywania umowy leasingu. Nie ziszcza się bowiem wówczas przesłanki zastosowania art. 31 ust. 4 ustawy ani też art. 31 ust. 1 ustawy, który mówi o przejściu praw i obowiązków z umowy ubezpieczenia z tego posiadacza, który zawarł tę umowę, na posiadacza, na którego przechodzi prawo własności pojazdu. W omawianym przypadku jest to bowiem jedna i ta sama osoba, która jako ubezpieczający najpierw posiadała status użytkownika pojazdu, by potem stać się jego właścicielem.

Jeżeli zastosowania nie znajdują ani przepis art. 31 ust. 1, ani przepis art. 31 ust. 4 ustawy, wówczas działa klauzula prolongacyjna przewidziana w art. 28 ust. 1 wskazanej ustawy, co oznacza, że jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy.

Choć nie można wykluczyć, że ubezpieczyciel, do którego zostanie skierowane oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia OC, uzna jego skuteczność na

podstawie art. 31 ust. 1, to jednak bardziej prawdopodobne wydaje się zajęcie stanowiska, iż do analizowanego przypadku nie można zastosować ani art. 31 ust. 1, ani też art. 31 ust. 4. W świetle argumentu *a contrario* należy bowiem przyjąć, iż skoro kupno przez leasingobiorcę aktualnie leasingowanego pojazdu nie wiąże się ze zmianą podmiotową po stronie posiadacza pojazdu (art. 31 ust. 1), ani też posiadacz pojazdu nie traci posiadania na rzecz właściciela (art. 31 ust. 4), to temu posiadaczowi (ubezpieczającemu) nie przysługuje uprawnienie do rozwiązania umowy ubezpieczenia w trakcie jej trwania, a jedynie na jej koniec, według ogólnej reguły z art. 28 ust. 1 ustawy.

Może jednak zdarzyć się w praktyce, iż dojdzie do tzw. podwójnego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wówczas pozostaje możliwość skorzystania z art. 28a ustawy, który w sytuacji, gdy posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie ustawowej klauzuli prolongacyjnej, może on tę ostatnią wypowiedzieć na piśmie. W tym przypadku zakład ubezpieczeń może żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. Ponadto należy zauważyć, że w sytuacji, gdy doszło do zawarcia kilku umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w odniesieniu do tego samego pojazdu mechanicznego, z tym samym okresem ubezpieczenia z jednym zakładem ubezpieczeń, wówczas temu zakładowi ubezpieczeń należy się składka ubezpieczeniowa z tytułu jednej umowy ubezpieczenia.